

ставлення до процесу набуття знань та загальній зміні суспільних парадигм. Перехід до дистанційного навчання, що вочевидь вимагає від здобувачів більшої автономії та відповідальності, лише ускладнив ці проблеми.

УДК 629.3.017

**ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ
ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА
ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕРЕПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ**

*Назаров О.І., к.т.н., доцент,
Цибульський В.А., к.т.н., доцент,
Кривошапов С.І., к.т.н., доцент,
Мисюра М.І., к.т.н., доцент,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Сергієнко М.Є., к.т.н., доцент,
Харківський національний технічний університет «ХПІ»
Погорілий І.В., ст. викладач,
Полтавський транспортний технікум транспортного будівництва*

Успішність та якість дистанційного навчання значною мірою залежать від ефективності організації занять, методичної якості матеріалів, а також керівництва, майстерності педагогів, які беруть участь у цьому процесі. Відомо, що значна кількість дистанційних курсів розробляються на інтуїції авторів, без урахування вимог сучасної психолого-педагогічної та методичної наук [1].

Між тим, викладач дистанційного курсу, як свідчать сучасні дослідження [1–3], повинен вміти:

- визначати освітні цілі, що підлягають розв'язанню під час дослідницької та освітньої діяльності;
- володіти навичками обґрунтування можливої стратегії пошуку необхідних інформаційних матеріалів;
- визначати можливі джерела інформації, засоби її опрацювання;
- визначати список необхідних засобів збереження інформації: книг, довідників, відеоматеріалів і та ін., що може забезпечити ефективність самостійних досліджень учнів і студентів;
- висувати гіпотези, проблеми, завдання для вирішення;
- керувати навчальним процесом;
- визначати предмет інформаційного пошуку;
- працювати в мережі.

Проте, у порівнянні з традиційним навчанням, планування та опрацювання інформації для дистанційних курсів є більш складним для викладача. Такий курс вимагає більшої гнучкості, детальнішої проробки змісту, ретельнішого планування, підтримки студентів.

У зазначеній вище роботі [1] сформульовано також, чим повинен володіти викладач для їх створення:

- мету і завдання вивчення дистанційного курсу;
- попередній рівень знань учнів або студентів, визначений за допомогою тестування, проведеного за індивідуальними завданнями;
- як поділити навчальну інформацію на окремі блоки - незначні за обсягом окремі частини матеріалу;
- послідовність подання інформації за певною логікою;
- запитання для закріплення змісту дистанційного курсу;
- рекомендації з оформлення дистанційного курсу та окремих його частин;
- способи та особливості подання інформації на дисплей;

- використання кольорів для забезпечення естетичного зовнішнього вигляду;
- як підтримувати мотивацію та зацікавленість студентів у роботі з дистанційним курсом;
- як правильно подати навчальний матеріал з точки зору особливості мови та граматики;
- як здійснити навігаційні зв'язки в розглядуваному матеріалі;
- відповідність навчальної інформації віковому та розумовому рівню студентів або учнів.

Відомо, що розробка дистанційного курсу здійснюється за відомою загальною технологією [1]: визначення мети та завдань, добір навчального матеріалу, виділення системи знань і бази знань.

До особливостей цього процесу можна віднести формування інформаційного простору, що в результаті використання Інтернету, значно ширший і глибокий [2]. Отже, успіх дистанційного навчання залежить від інформаційного простору, що сформував викладач.

До інформаційного простору конкретної дисципліни входять основні та додаткові підручники і посібники; книги, доступні з бібліотеки; текстові файли різних форматів, що можуть бути створені розробниками курсів або скопійовані з різноманітних сайтів у Інтернеті; посилання на навчальний матеріал інших курсів, що підтримують дану дисципліну та інше. Студенту можуть бути запропоновані рекомендації до пошуку інформації в Інтернет з використанням різноманітних пошукових програм [2, 3].

Для організації дистанційного курсу з дисципліни визначають основні елементи, структуру зв'язків між ними і мету. Курс розбивають на окремі модулі. Слід наголосити, що модулями в системному аналізі називають таку частину системи, де відображені входи і виходи цих частин, кожний з яких має наступну структуру [1]:

- тему (назву) та мету вивчення;

- знання та вміння, необхідні для вивчення матеріалу;
- знання та вміння, що формуються під час вивчення;
- ключові слова та поняття;
- зміст теоретичного матеріалу;
- терміни та розкриття їхньої суті (глосарій);
- практичні та лабораторні роботи;
- структурно-логічні схеми або схеми взаємозв'язків;
- література;
- завдання для самостійного виконання та запитання для самоконтролю;
- тематичний контроль (система тестів).

Різні автори наводять різноманітні структури дистанційних курсів. Ми вважаємо, що право на існування мають різні структури, але слід пам'ятати, що якість дистанційного навчання повною мірою залежить від методичної якості матеріалів, ефективності організації занять та майстерності викладачів, які беруть участь у цьому процесі, з урахуванням вимог сучасної психолого-педагогічної та методичної наук.

Література:

1. Овсянников В. И., Густырь А. В. Введение в дистанционное образование : учебное пособие для системы повышения квалификации и профессиональной переподготовки специалистов. Москва : РИЦ «Альфа» МГОПУ, 2001. URL:

www.ido.edu.ru/open/ikt/chrest7.htm

2. Харитонов В. И. Новые информационные технологии при подготовке инженерных кадров. Москва : ФГУП НИИАП, 2004. № 9. 47 с.

3. Коджаспирова Г. М., Петров К. В. Технические средства обучения и методика их использования: учебное пособие для студентов высших учебных заведений. Москва : Изд. центр. «Академия», 2001. 270 с.